

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/39/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720204960
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6720204960.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. ako členov senátu, v právnej veci starostlivosti o maloletú: W. T., nar. XX. júla XXXX, bytom ako matka, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, dieťa rodičov: matka V. T., nar. XX. septembra XXXX, bytom T. XXX/XX, A. - Y., zastúpená JUDr. Michalom Vikolinským, advokátom, so sídlom AK Nám. SNP 17/29, 960 01 Zvolen, otec C. T., nar. XX. februára XXXX, bytom L. L. XXX/X, XXXXXX J., C., toho času bytom u E. N., G. 4, J., C., zastúpený AK LITVÁKOVÁ & SPOL., s.r.o., so sídlom Sliačska 1/A, 831 02 Bratislava, IČO: 50 150 715, o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 18P/37/2020-84 zo dňa 27. januára 2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a IV **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 18P/37/2020-84 zo dňa 27. januára 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozhodol nasledovne:

I. Otec je povinný platiť na maloletú W. T., nar. XX.XX.XXXX zvýšeným výživným po 160,-€ mesačne, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, ďalej vždy do každého 15-teho dňa v mesiaci k rukám matky.

II. V prevyšujúcej časti sa návrh matky **zamieta**.

III. Žiaden z účastníkov nemá právo vo na náhradu trov konania.

IV. Týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14C/35/2010 zo dňa 05.10.2010 vo výroku o výživnom na maloletú W..

1.2 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že matka sa domáhala zvýšenia výživného na sumu 250,-Eur mesačne z dôvodu, že pri rozvode manželstva rozsudkom Okresného súdu Zvole, sp.zn. 14C/35/2010 bolo otcovi určené výživné vo výške 25,-Eur mesačne, s maloletou sa stretáva málo, nad rámec výživného jej neprispieva. Maloletá je v čase podania návrhu vo veku 16 rokov, chodí na SOŠ T., navštevuje tanečný súbor, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Otec so zvýšením výživného súhlasil, nesúhlasil s navrhovanou výškou. Zdôraznil, že pre zdravotné problémy je dlhší čas nezamestnaný, bol evidovaný v zahraničí na úrade práce, nepoberal žiaden sociálny príspevok. So súčasnou manželkou je v rozvodovom konaní, nemá z čoho žiť, vybavuje si bývanie. Na dcéru môže platiť 50,-Eur mesačne, aj keď ani túto sumu si nemôže dovoliť, bude sa snažiť privyrobiť si brigádnicke. Vo vyjadrení tiež uviedol,

že keď príde na Slovensko, jeho dcéry dostanú po 100,-Eur; maloletej dal aj zlaté šperky, dcéram vždy kúpil čo chceli.

1.3 Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 62 ods.1, § 75 ods.1, § 77 ods.1 a § 78 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 36/2005 Z.z.“ alebo „Zákon o rodine“), vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámením sa s obsahom opatrovníckeho spisu, súvisiacich súdnych spisov, listinnými dokladmi predloženými účastníkmi konania, resp. obstaranými súdom, a to lustráciou v Sociálnej poisťovni a potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen vo vzťahu k príjmom rodičov maloletej, oboznámením sa s dokladom o poslednom zamestnaní otca, potvrdením všeobecného lekára Dr. Knallera a správou kolízneho opatrovníka.

1.4 S poukazom na ustanovenie § 78 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. okresný súd konštatoval, že došlo k zmene pomerov odôvodňujúcich zmenu prechádzajúceho rozhodnutia o výživnom; naposledy bola výška výživného na maloletú určená v roku 2010, v čase predchádzajúceho rozhodnutia maloletá navštevovala materskú školu. Toho času maloletá navštevuje 1. ročník strednej odbornej školy, s prihliadnutím na fyzický rast, návštevu strednej školy, mimoškolskú činnosť je nepochybné, že sa zvýšili náklady potrebné na zabezpečenie starostlivosti o maloletú. Okresný súd konštatoval, že minimálne náklady na zabezpečenie potrieb dieťaťa predstavujú sumu približne 320,-Eur mesačne, z toho 120,-Eur mesačne na kozmetiku, drogériu a oblečenie, 70,-Eur výdavky do školy, 50,-Eur výdavky na mimoškolskú činnosť, 50,-Eur vreckové a ďalšie výdavky 30,-Eur na zabezpečenie bývania a ďalších potrieb dieťaťa. Pokiaľ ide o matku maloletej, táto je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke s mladšou dcérou, príjem matky predstavuje rodinné prídavky a rodičovský príspevok, poberá výživné od otcov svojich dcér, finančne jej vypomáhajú rodičia. Privyrába si na dohodu, avšak v čase pandemickej situácie tieto činnosti nevykonáva.

1.5 Okresný súd zisťoval možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca a ustálil, že otec je v čase rozhodovania bez príjmu, je nezamestnaný, predložil potvrdenie, podľa ktorého mu nárok na dávky v nezamestnanosti neprináleží, doposiaľ žil s rodinou v C.. Na území Slovenska otec maloletej o žiadne dávky nepožiadaval, nie je evidovaný na úrade práce. Uviedol, že si privyrába brigádnicke, ide o sumy 30,- až 40,-Eur mesačne, čo mu postačuje na pokrytie jeho najzákladnejších potrieb. O svojej aktuálnej situácii uviedol, že je v rozvodovom konaní, s manželkou nežijú v spoločnej domácnosti, toho času nemá kde bývať, nemá žiaden príjem, ostala mu len dlžoba na výživnom u jeho predchádzajúcich troch detí, ktoré boli umiestnené v ústave. Otec tiež preukazoval, že má zdravotné ťažkosti, ktoré mu bránia byť trvalo zamestnaný na plný pracovný úväzok. Tvrdenia otca a ním preukazované skutočnosti okresný súd vyhodnotil tak, že tento sa vo vzťahu k dcére W. dlhodobo ľahkovážne stavia k plneniu rodičovských povinností. Pokiaľ už z prvého svojho vzťahu mal 3 deti, tieto boli vychovávané v ústavnej starostlivosti a nedokázal im zabezpečiť riadnu starostlivosť a výchovu. Bolo mu určené len minimálne výživné, ani toto výživné neplnil a má dlžobu voči ústavnému zariadeniu. Zo svojho ďalšieho vzťahu mal 2 deti - maloletú W. a toho času plnoletú C., vo vzťahu ku ktorým mu bolo určené výživné rovnako len v minimálnej výške, výživné však platí v sume 25,-Eur mesačne, neplní tak riadne ani minimálnu vyživovaciu povinnosť stanovenú v zmysle zákona č. 36/2005 Z.z.. Ak otec tvrdil, že výživné platil aj na druhú dcéru, hoci už bola dospelá, okresný súd ustálil, že pokiaľ mu odpadla jedna zákonná vyživovacia povinnosť, bolo na ňom, aby sa snažil druhej dcére prispievať aj viac, než je minimálne výživné. Okresný súd tiež vo vzťahu k otcovi zistil, že bolo vedené konanie o návrhu jeho súčasnej manželky na zmenu priezviska jej maloletých detí, s ktorými otec žil doposiaľ v spoločnej domácnosti. Z uvedeného konania vyplynulo, že otec zabezpečoval túto rodinu po materiálnej aj emocionálnej stránke, v uplynulom období bolo v schopnostiach a možnostiach otca zabezpečiť aj svoju zákonnú dcéru zodpovedajúcim spôsobom, otec však toto neučinil dobrovoľne. Ako pravdivé sa javí tvrdenie matky, pred ktorou sa mal otec vyjadriť tak, že na deti bude prispievať len toľko, koľko určí súd, takýto postoj otca nepovažoval okresný súd za zodpovedný. Z tvrdeného a preukazovaného zdravotného stavu otca okresný súd vyvodil, že tento mu objektívne bráni nájsť si zamestnanie na plný pracovný úväzok, umožňuje mu pracovať na skrátený pracovný úväzok. Začiatkom roka 2020 mal otec zamestnanie, nepreukázal, z akého dôvodu tento pracovný pomer skončil, sám sa tak pripravil o príjem, z ktorého by bol schopný platiť určené výživné. Uvedenú situáciu súd prvej inštancie vyhodnotil v neprospech otca, nakoľko je povinnosťou rodiča správať sa tak, aby dokázal potreby ich dieťaťa riadne zabezpečiť. V neprospech otca vyhodnotil okresný súd aj skutočnosť, že otec má nedoplatok na výživnom voči detskému ústavu, nakoľko nepreukázal, ako pravidelne svoju dlžobu plnil. Je zrejmé, že otec sa k plneniu vyživovacej povinnosti na maloletú W. stavia ľahostajne; nezodpovedný a ľahkovážny prístup otca k obstaraniu dostatočného príjmu na zabezpečenie

rodiny a maloletých detí svedčí aj záver z rozvodového konania; príčinou rozvratu manželstva bol okrem iného nezodpovedný postoj otca k zabezpečeniu finančného chodu rodiny. Aj v súčasnom návrhu na rozvod aktuálneho manželstva otec maloletej sám v návrhu uviedol, že „je darebák a pracovať nikde dlho nevydrží.“ Súd prvej inštancie rovnako vyjadril pochybnosť, či návrh na rozvod manželstva mienil otec skutočne úprimne s prihliadnutím na bezprostredne tomu predchádzajúce konanie o zmene priezviska maloletých detí jeho súčasnej manželky. Postoj otca súd prvej inštancie vyhodnotil aj v tomto smere ako špekulatívny a v neprospech maloletej dcéry W..

1.6 Z vyššie uvedených dôvodov okresný súd určil otcovi povinnosť platiť na výživnom maloletej W. po 160,-Eur mesačne od právoplatnosti rozsudku, čím zmenil predchádzajúce rozhodnutie o výživnom na maloletú W.. Okresný súd zdôraznil, že otec je povinný správať sa tak, aby začal riadne zabezpečovať potreby maloletej W., podieľal sa ako otec na starostlivosti o ňu aspoň v rozsahu oprávneného výživného. Apeloval na otca, aby zmenil svoj postoj k plneniu rodičovských povinností. V prevyšujúcej časti uplatneného nároku súd prvej inštancie návrh matky ako nedôvodný a nepreukázaný zamietol, nakoľko matka nepreukázala také potreby pre maloletú W., ktoré by odôvodňovali plnenie vyživovacej povinnosti v rozsahu 250,-Eur mesačne.

1.7 Pri rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 52 C.m.p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletej (ďalej aj „odvolateľ“), v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a rozsudkom otca zaviazal povinnosťou platiť na maloletú zvýšeným výživným po 40,-Eur mesačne, počnúc právoplatnosťou rozsudku vždy do 15-teho dňa v mesiaci k rukám matky. Namietal odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods.1 písm. f) a h) C.s.p. a v § 62 ods.1 C.m.p.; tvrdil tak, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

2.1 Odvolateľ tvrdil, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil a posúdil skutočnosti, ktoré sú svojou povahou podstatné pre rozhodovanie o zvýšení výživného na maloleté dieťa; neboli dostatočne a relevantne preukázané skutočné náklady na maloleté dieťa a súd neprihliadol na možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca. Otec tvrdil, že nie je vlastníkom žiadneho nehnuteľného majetku, ani hnuťného majetku vyššej hodnoty, nemá pre seba zabezpečené riadne bývanie, nie je schopný udržať si žiadnu, ani tú základnú životnú úroveň. Z uvedeného dôvodu nie je v jeho silách poskytnúť adekvátnu životnú úroveň ani pre svoju maloletú dcéru. Pokiaľ ide o jeho zárobkové možnosti, preukázal, že má vážne zdravotné ťažkosti, 6 rokov má diabetes mellitus 2. typu a diabetickú polyneuropatiu; trpí recidívou Dupuytrenovej kontraktúry, bol operovaný v auguste 2019. Práve v dôsledku zdravotných ťažkostí je pre otca takmer nemožné nájsť si zamestnanie, ktoré by mu zabezpečilo čo len minimálnu životnú úroveň. Pre človeka s uvedenými zdravotnými ťažkosťami je obzvlášť náročné nájsť si primerané zamestnanie v čase celosvetovej pandémie, otec vzhľadom na jeho rizikový zdravotný stav by bol v prípade ochorenia na nový koronavírus v ohrození života. Uvedené zdravotné ťažkosti otca súd prvej inštancie vôbec nezohľadnil. V tomto smere odvolateľ poukázal na závery uvedené v niektorých rozhodnutiach krajských súdov, napr. v rozsudku Krajského súdu Košice, sp.zn. 8Co/9/2018 z 31.05.2019 a Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 8CoP/37/2016 zo dňa 04.08.2016.

2.2 Odvolateľ tiež tvrdil, že neboli dostatočne relevantne preukázané náklady na maloleté dieťa; súdu prvej inštancie postačovalo konštatovanie matky a kolízneho opatrovníka. Otec nesúhlasil ani s určením výšky mesačných nákladov, sumu 70,-Eur mesačne na kozmetiku, oblečenie a drogériu považoval za vysoko nadhodnotenú a vreckové vo výške 50,-Eur mesačne považoval za neprimerané. Tvrdil, že nemožno od neho žiadať príspevok na vreckové dcéry, ak on sám nemá z dôvodu svojho zlého zdravotného stavu zabezpečené ani len základné potreby. Otec nemá riadne bývanie, nevie si zabezpečiť základné životné potreby, nie je v jeho možnostiach prispievať na maloletú sumou 160,-Eur mesačne.

2.3 Pre odvolateľa je z rozsudku súdu prvej inštancie zrejmé, že tento sa zaoberal najmä minulosťou otca, ktorú mu vyčíta. Uvedené závery však nie sú v súlade so zákonnými požiadavkami, ktoré má súd hodnotiť pri zmene vyživovacej povinnosti. Súd prvej inštancie mal pritom postupovať tak, aby zistil

skutočný stav vecí a bol povinný vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci nenavrhlí. Súd prvej inštancie si však osvojil tvrdenie matky, z ktorého má dojem, že je pravdivý; v konaní pritom bolo preukázané, že otec prispieva na výživu maloletej aj mimo určeného výživného.

2.4 Odvolateľ tak uzavrel, že náklady na maloleté dieťa neboli preukázané, súd prvej inštancie neprihliadol na možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca pri určení výšky výživného. Z uvedeného dôvodu navrhol zmenu napadnutého rozhodnutia okresného súdu.

3. Matka maloletej v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, alternatívne aby ho zmenil tak, že otca zaviazal platiť zvýšené výživné na maloletú W. odo dňa podania návrhu.

3.1 Matka maloletej v písomnom vyjadrení tvrdila, že ani súdom určené výživné nepokryje výdavky maloletej, na školu, krúžky, oblečenie, drogériu a vreckové. 10 rokov maloletú vychovávala, otec maloletej je veľký manipulátor, celý život žil na úkor žien a hral sa na chudáčika. Žiadala o vyplatenie spätného výživného od podania návrhu na zvýšenie výživného. Matka maloletej mala zato, že súd prvej inštancie skúmal ako majetkové pomery, tak aj zárobkové možnosti otca, skúmal aj potreby maloletého dieťaťa. Zmena pomerov od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti je preukázaná; výdavky na maloletú súd prvej inštancie ustálil na sumu 320,-Eur mesačne. Bol to otec maloletej, ktorý neobjasnil, resp. nechcel objasniť z čoho žije, z čoho uhrádza svoje životné náklady v C., z čoho uhrádza cestovné, stravu, lieky a zdravotnú starostlivosť. Otec v inom konaní tvrdil, že svoju súčasnú rodinu zabezpečoval po materiálnej a emocionálnej stránke, dlhodobý pobyt v C. však vyžaduje omnoho vyššie príjmy, než by tomu bolo na Slovensku; ani v inom konaní otec nevysvetlil, z čoho rodinu zabezpečoval. Matka je tak toho názoru, že otec zámerne tají svoje príjmy v C.. Matka poukázala tiež na vyjadrenie manželky otca v inom konaní (o zmenu priezviska maloletých detí), kde uviedla, že deti v C. chodia do školy, plynule hovoria po nemecky, majú moderné telefóny, tablety, notebooky, nové oblečenie, jedlo, ktoré si zažiadajú, manžel ich berie do Maďarska, Čiech a Slovinska. Z uvedeného vyjadrenia manželky otca vyplýva, že životná úroveň otca v C. je vysoká. Maloletá W. má tak právo podieľať sa na životnej úrovni otca v zmysle ustanovení zákona č. 36/2005 Z.z.. Matka zdôraznila, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy súčasný zdravotný stav otca, keď konštatoval, že tento mu síce bráni nájsť si zamestnanie na plný pracovný úväzok, avšak umožňuje mu pracovať na skrátený pracovný úväzok. Rovnako považovala konanie otca za nezodpovedné a ľahostajné, nezodpovednosť a ľahostajnosť videla v prístupe otca k maloletým deťom, keď jeho deti H., N. a E. z prvého vzťahu boli umiestnené do ústavnej starostlivosti, ďalšie deti C. a W. v zásade vychovávala len matka, následne deti jeho súčasnej manželky L. a W. prijali priezvisko otca a otec v súčasnosti očakáva prírastok s ďalšou partnerkou.

4. Otec maloletej v písomnom vyjadrení (replika) zdôraznil, že nie je finančne zabezpečený a nemá na advokáta, pokiaľ je zastúpený advokátom, o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci rozhodlo Centrum právnej pomoci. Otec opätovne zotrval na konštatovaní, že neboli dostatočne relevantne preukázané náklady na maloleté dieťa, súdu prvej inštancie postačovalo len tvrdenie matky a kolízneho opatrovníka. Od otca pritom nemožno požadovať výživné na položky, ktoré si nemôže dovoliť ani on sám; životná úroveň otca je výrazne nižšia, ako životná úroveň matky a maloletej. Poukázal tiež na svoje zdravotné ťažkosti, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie preukázal relevantným dôkazmi. V dôsledku zdravotných ťažkostí sa musel výrazne uskromniť pri svojich nákladoch a výdavkoch, nie je v jeho možnostiach prispievať na výživu maloletej tak, ako určil súd prvej inštancie. Otec napokon zdôraznil, že v súčasnosti žije v sociálnom byte, garsónke o veľkosti 27 m², nemá príjem, pomáha mu charita, takmer skončil na ulici. V auguste 2021 má naplánovanú prvú operáciu rúk a v septembri 2021 druhú, nemôže normálne hýbať prstami a zasekávajú sa mu. Z dôvodu aktuálneho zdravotného stavu je tak pre neho nemožné nájsť si zamestnanie.

5. Ďalšie relevantné vyjadrenie podané nebolo.

6. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu § 65 a § 66 C.m.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 385 C.s.p. a odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu v zmysle § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. v napadnutom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

6.1 Podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné. Krajský súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvoinštančného súdu, pretože tento vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil správne a z tohto vyvodil aj správny právny záver.

7.1 V zmysle platnej právnej úpravy je plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom obmedzené na obdobie, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Kedy nastane takýto právny stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa a vykonávať prácu, jeho odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a pod.. V prípade, ak sa dieťa rozhodne pokračovať v ďalšom vzdelávaní, hoci už ukončilo prípravu na konkrétne povolanie, povinnosť rodičov vyživovať dieťa nezaniká. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov; pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. V predmetnej veci, vzhľadom na vek dieťaťa, je nespochybniteľné, že maloletá vo veku šestnástich rokov (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) nie je schopná sama sa živiť, vyživovacia povinnosť rodičov k nej trvá. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo zistené a nepopreté, že maloletá pokračuje v príprave na ďalšie povolanie, a to štúdiom na Strednej odbornej škole v T., Aj uvedená skutočnosť bola dôvodom, pre ktorý matka podala návrh na zvýšenie výživného.

7.2 V prvom rade je potrebné uviesť, že podľa § 78 Zákona o rodine je možné meniť dohody a súdne rozhodnutia o výživnom, len ak sa zmenia pomery; okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Platná právna úprava neumožňuje meniť právoplatné súdne rozhodnutia; v prípade vyživovacej povinnosti však vzhľadom na to, že sa ustanovuje povinnosť plniť peňažné sumy aj do budúceho obdobia, kedy môže dôjsť ku zmene pomerov, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo, Zákon o rodine aj Civilný sporový poriadok umožňujú zmeniť právoplatný rozsudok na základe relevantnej zmeny pomerov, rozhodujúcich pre určenie výživného. V konaní, v ktorom sa navrhuje zmena pôvodného rozhodnutia o výživnom, si súd všima rovnaké okolnosti, ako v konaní o určenie výživného; porovnáva ich stav ku dňu rozhodnutia o výživnom a ku dňu žiadanej zmeny rozhodnutia. V konaní o určení alebo zmene vyživovacej povinnosti rodiča musí súd skúmať schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinnej osoby (pod ktorými sa rozumie vek, zdravotný stav, vzdelanie, aktuálne rodinné pomery, objektívna možnosť dosahovať čo najvyšší príjem vlastným pričinením ako aj dôvody, pre ktoré povinný rodič nedosahuje príjem, postačujúci na uhrádzanie nákladov vlastných potrieb) ako i odôvodnené potreby osoby oprávnenej, ktorou je maloleté dieťa. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará; výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

7.3 Z obsahu spisu vyplýva, že rodičia maloletej spolu nežijú, manželstvo rodičov maloletej bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k. 14C/35/2010-53 zo dňa 05.10.2010; maloleté deti pochádzajúce z manželstva, C. a W., boli na čas po rozvode manželstva zverené do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletých detí výživným vo výške 30% zo sumy životného minima k rukám matky. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že matka maloletej W. bola v čase rozvodu manželstva zamestnaná v spoločnosti GROTTO a.s. s priemerným mesačným príjmom 473,61 Eur, otec maloletých detí bol evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie, bol bez príjmu. V čase rozvodu manželstva mal ďalšie vyživovacie povinnosti k maloletým synom E. T. a plnoletému N., obom umiestneným v Detskom domove v M.. Ustáleným dôvodom pre rozvod manželstva bolo konštatovanie, že manžel si povinnosť uspokojovať potreby rodiny neplnil a matka mala dôvodné výhrady voči otcovi, čo sa týka otázky finančného zabezpečenia rodiny. K úprave vyživovacej povinnosti tak došlo naposledy vyššie citovaným rozsudkom okresného súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 25.11.2010. V čase rozvodu manželstva mala maloletá W. 6 rokov, navštevovala predškolské zariadenie.

7.4 Okresný súd správne s prihliadnutím na vyššie uvedené skúmal, či došlo k zmene pomerov na strane osoby oprávnenej z vyživovacej povinnosti (maloleté dieťa), osoby povinnej z vyživovacej povinnosti (otec); rovnako skúmal prípadnú zmenu pomerov na strane matky, ktorej je maloletá zverená do osobnej starostlivosti a po vykonanom dokazovaní správne konštatoval zmenu pomerov predovšetkým na strane maloletej.

7.5 U maloletej bez akýchkoľvek pochybností došlo k zmene pomerov; maloletá je o 11 rokov staršia, od poslednej úpravy pomerov nielenže nastúpila na školské vzdelávanie, ukončila jeho prvý aj druhý stupeň a je v čase rozhodovania súdu prvej inštancie žiačkou prvého ročníka strednej odbornej školy. Už odstup času odôvodňuje záver o podstatnej zmene pomerov na strane maloletej, s vyšším vekom maloletej sú nepochybne spojené vyššie náklady súvisiace nielen so zabezpečením jej základných potrieb (strava, bývanie, ošatenie), ale aj s plnením školskej dochádzky a prípadnými voľnočasovými aktivitami.

8. Okresný súd konštatoval, že minimálne náklady na zabezpečenie starostlivosti o maloletú predstavujú sumu približne 320,-Eur mesačne, z toho 120,-Eur mesačne na kozmetiku, drogériu a oblečenie, 70,-Eur na výdavky do školy, 50,-Eur výdavky na mimoškolskú činnosť, 50,-Eur na vreckové a 30,-Eur mesačne na zabezpečenie bývania a ďalších potrieb maloletej.

8.1 Je pravdou, že súd prvej inštancie pri zistení odôvodnených potrieb vychádzal len z tvrdení matky a správy kolízneho opatrovníka. Uvedené ale bez ďalšieho neznamena, že súd nepostupoval v súlade s ustanoveniami Zákona o rodine a Civilného mimosporového poriadku a že nezistil skutočný stav vecí. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že súd aj z vlastnej rozhodovacej činnosti pozná obvyklé náklady spojené so starostlivosťou o maloleté deti, najmä pokiaľ ide o základné životné potreby, zabezpečenie stravy a oblečenia. Matka maloletej síce tvrdila, že táto sa stravuje doma (a teda nie v školskom zariadení), to ale neznamena, že so stravovaním maloletej nemá žiadne výdavky; táto položka v odôvodnených potrebách maloletej ani zahrnutá nie je. Z tvrdení matky vyplýva, že táto spolu so svojimi dcérami žije v rodinnom dome svojich rodičov a na energie im prispieva sumou 100,-Eur mesačne. Nakoľko matka má okrem maloletej W. aj ďalšiu maloletú dcéru, je zrejmé, že 1/3 nákladov na domácnosť predstavuje sumu 33,-Eur (okresný súd ustálil sumu 30,-Eur). Matka rovnako tvrdila, že cestovné do školy predstavuje 20,-Eur mesačne, do školy platila poplatok na ZRPŠ a zakupovala maloletej potrebné pracovné oblečenie a obuv a pracovný kufrík; súdom prvej inštancie ustálená suma 70,-Eur mesačne nie je v rozpore so skutočným stavom. Otec maloletej v konaní pred súdom prvej inštancie nepoprel, že maloletá sa venuje mimoškolskej činnosti (rómsky súbor) a nepoprel ani tvrdenie matky, že výdavky na mimoškolskú činnosť predstavujú sumu 50,-Eur mesačne. Aj keď súdom prvej inštancie ustálené výdavky na kozmetiku, drogériu a oblečenie vo výške 120,-Eur nie celkom zodpovedajú odôvodneným potrebám maloletej aj s prihliadnutím na sociálnu situáciu matky a tvrdenú sociálnu situáciu otca odvolací súd pripomína, že náklady spojené so stravovaním maloletej do celkových nákladov spojených so zabezpečením starostlivosti o maloletú neboli. V rozpore s odôvodnenými potrebami maloletej nie je ani matkou poskytované vreckové vo výške 20-30,- Eur (tj. maximálne jedno Euro na deň), najmä ak vreckové je matkou poskytnuté vtedy, ak je maloletá na vystúpení s rómskym súborom. Ak matka tvrdila a súd prvej inštancie konštatoval vreckové vo výške 50,-Eur mesačne, z tvrdení matky na pojednávaní vyplýva, že na takéto vreckové použije práve výživné, ktoré jej posielal otec (25,- Eur mesačne). Z uvedeného vyplýva, že otec maloletej sa podieľa na potrebách maloletej len v rozsahu, ktoré zodpovedá časti vreckového, bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom podieľal na ostatných, čo aj základných potrebách maloletej (strava, bývanie, ošatenie).

8.2 Nakoľko tvrdenia matky pokiaľ ide o odôvodnené potreby maloletej otec v konaní pred súdom prvej inštancie nepoprel, nebol dôvod v tomto smere vykonať rozsiahle dokazovanie; otec ako rodič maloletej by mal poznať náklady súvisiace so starostlivosťou o maloletú. Otec maloletej svoju obranu sústredil iba na preukazovanie toho, že nie je v jeho možnostiach a schopnostiach prispievať na výživu maloletej matkou navrhovanou sumou, ani netvrdil, že na strane maloletej nenastala zmena pomerov a tiež v konaní pred súdom prvej inštancie netvrdil, že odôvodnené potreby maloletej nezodpovedajú matkou vyčísleným nákladom. V zmysle vyššie uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že náklady spojené so starostlivosťou o maloletú predstavujú sumu 320,-Eur mesačne; súd prvej inštancie si síce nekriticky osvojil tvrdenie matky pokiaľ ide o náklady súvisiace s kozmetikou, drogériou a oblečením, prípadne aj pokiaľ ide o výšku vreckového, nezohľadnil však náklady spojené so stravovaním maloletej. Správny záver súdu prvej inštancie mal byť 100,-Eur mesačne strava, 30,-

Eur mesačne bývanie, 70,-Eur mesačne náklady spojené so školskou dochádzkou, 50,-Eur mesačne mimoškolské aktivity a 70,-Eur mesačne hygiena, drogéria, oblečenie a vreckové.

8.3 Pomery na strane matky od posledného rozhodovania súdu prvej inštancie o vyživovacej povinnosti otca sa v zásade nezmenili, pribudla jej však vyživovacia povinnosť na trojročnú dcéru, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bola na rodičovskej dovolenke a jej príjem predstavovali rodinné prídavky, rodičovský príspevok a výživné od otcov svojich dcér; pracovala na dohodu a v čase rozhodovania súdu poberala pandemický príspevok.

8.4 Vo vzťahu k odôvodneným potrebám maloletej tak nemožno dôvodne tvrdiť, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, resp. že nezistil skutočný stav vecí.

9. Odvolateľ tvrdil, že súd prvej inštancie nesprávne zistil jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery, keď neakceptoval jeho sociálny status a zdravotný stav.

9.1 Otec maloletej tvrdil, že súd prvej inštancie sa zaoberal jeho minulosťou, ktorú mu vyčíta a z toho vyplývajúce závery nie sú v súlade so zákonnými požiadavkami, ktoré má súd hodnotiť pri zmene vyživovacej povinnosti. Uvedené tvrdenie otca je v rozpore s obsahom napadnutého rozhodnutia, zásadami dokazovania v konaní podľa Civilného mimosporového, resp. sporového poriadku a v rozpore s kritériami pre určenie výživného.

9.2 Súd prvej inštancie musel predovšetkým zistiť, či došlo na strane otca maloletej k zmene pomerov odôvodňujúcej úpravu vyživovacej povinnosti, musel aplikovať ustanovenia § 62 a § 75 Zákona o rodine; musel zvažovať, či sa otec maloletej pri deklarovanom sociálnom a zdravotnom statuse vzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu.

9.3 Súd prvej inštancie sa správne oboznámil s obsahom opatrovníckeho spisu a správne vzal do úvahy aj skutočnosti vyplývajúce zo spisu, týkajúceho sa návrhu na zmenu priezviska maloletých detí súčasnej (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) manželky otca maloletej. Zistené skutočnosti hodnotil podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov jednotlivo, a aj v ich vzájomných súvislostiach a dospel k záveru o tom, že postoj otca k zaobstaraniu dostatočného príjmu pre rodinu vrátane maloletých detí je ľahkovážny; vychádzal pritom aj z minulých tvrdení otca o tom, že pracovať dlhšie nikde nevydrží. A uvedený ľahkovážny postoj otca k plneniu svojich manželských, partnerských a najmä rodičovských povinností nemôže byť na ujmu zabezpečenia potrieb maloletého dieťaťa.

9.4 Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane otca v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že príjmové, prípadne majetkové pomery otca sa zmenili, otec tvrdil, že v súčasnosti nie je zamestnaný a nemá žiaden príjem, opak preukázaný nebol. K zmene pomerov na strane otca však došlo prinajmenšom tým, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti mu ubudla vyživovacia povinnosť k synom E. a N. a rovnako mu ubudla vyživovacia povinnosť k plnoletej dcére C.. Aj keď k týmto deťom mu bola určená vyživovacia povinnosť v rozsahu minimálneho zákonného výživného, niet sporu o tom, že namiesto v čase rozvodu manželstva plneného výživného vo výške cca 100,-Eur mesačne (na štyri deti) má súdom určenú vyživovaciu povinnosť už len na maloletú W., doposiaľ ju plnil v sume 25,-Eur mesačne. Skutočnosť, že svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplnil a vznikol mu dlh voči ústavnému zariadeniu, nemôže byť na ťarchu odôvodnených potrieb maloletej W..

9.5 Nezodpovedá odôvodneniu napadnutého rozhodnutia odvolacie tvrdenie otca, že súd prvej inštancie nezohľadnil jeho zdravotný stav. Naopak, na tento pri určení výšky výživného prihliadol. Je totiž nesporné, že osobnú starostlivosť o maloletú zabezpečuje výlučne matka, otec sa s maloletou stretáva iba občasne. Osobnou starostlivosťou o maloletú tak matka plní aj svoju vyživovaciu povinnosť, čo by v inom prípade súd rozhodujúci o vyživovacej povinnosti otca musel vyhodnotiť tak, že osobe povinnej z vyživovacej povinnosti určí výživné vyššie, osobe, ktorá zabezpečuje dennodennú osobnú starostlivosť o maloletú. Tým, že súd prvej inštancie vychádzajúc zo zistených odôvodnených potrieb maloletej (320,-Eur) otcovi určil vyživovaciu povinnosť vo výške 160,-Eur, prihliadal aj na zdravotný stav otca.

9.6 Iba samotný zdravotný stav otca a jeho sociálna situácia nie je dôvodom na nepriznanie výživného, priznanie výživného v minimálnej zákonom stanovenej výške, resp. pre priznanie výživného vo výške,

ktorá zodpovedá predstavám otca; súd pri rozhodovaní o výšky výživného posudzuje všetky kritériá vyplývajúce zo Zákona o rodine. Súd skúma aj to, či u otca existuje objektívna možnosť dosahovať čo najvyšší príjem vlastným pričinením a aj dôvody, pre ktoré povinný rodič nedosahuje príjem, postačujúce na uhrádzanie nákladov vlastných potrieb. Otec maloletej síce poukazoval na svoj zdravotný stav, ktorý mu podľa jeho vlastných tvrdení neumožňuje zamestnať sa a dosahovať stály príjem. V tomto smere je ale potrebné zdôrazniť, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec maloletej nikdy nemal riadny záujem byť zamestnaný a dosahovať stály príjem, čo potvrdzuje jeho konštatovanie, že pracovať dlhšie nikde nevydrží. Uvedené nie je len následkom jeho zdravotného stavu, takýto postoj k zabezpečovaniu finančných potrieb rodiny mal aj v čase manželského spolužitia s matkou maloletej. Ak by mal reálny záujem o dosahovanie stáleho príjmu, aj v prípade choroby, úrazu alebo iných nepriaznivých okolností by jeho potreby (a potreby maloletej) boli pokryté dávkami sociálneho zabezpečenia v C. (kde aktuálne žije), prípadne dávkami sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky. Otec maloletej ani netvrdil a nepreukazoval, že v období od rozvodu manželstva bol reálne zamestnaný a jeho súčasná nezamestnanosť je výlučne následkom jeho zhoršeného zdravotného stavu. Otec maloletej zároveň ani netvrdil a ani nepreukazoval, že by sa pokúsil zamestnať, čo aj na kratší čas (okrem občasnej brigády). Z vyššie uvedeného aj pre odvolací súd vyplýva, že otec maloletej je vo vzťahu k zabezpečovaniu potrieb maloletej ľahkovážny; jeho nečinnosť, absencia doby zamestnania (z dôvodov na jeho strane) majúca za následok nespĺnenie podmienok pre priznanie sociálnych dávok, resp. jeho nečinnosť vo vzťahu k priznaniu invalidity (čiastočnej alebo úplnej) nemôže byť posúdená výlučne na ťarchu jeho dcéry, ku ktorej mu zákonná vyživovacia povinnosť trvá a ktorá vzhľadom na svoj vek a prípravu na budúce povolanie nie je a nemôže byť zárobkovo činná.

9.7 Ľahkovážnosť otca, prípadne utajenie jeho skutočných príjmov potvrdzujú aj skutočnosti zistené z konania o zmenu priezviska maloletých detí, v ktorom manželka otca (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) popísala životnú úroveň svojich detí nepochybne vyššiu, ako je životná úroveň maloletej W. a ktorú otec maloletej „ponúka“ platením výživného v minimálnej zákonnej výške. Ak uvedenú skutočnosť súd prvej inštancie vnímal a zohľadnil, postupoval v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vo vzťahu k potrebnému zisteniu, z akých dôvodov otec maloletej nedosahuje príjem, ktorý by mu postačoval na plnenie vyživovacej povinnosti zodpovedajúcej potrebám maloletej.

9.8 Odvolací súd nemohol prehliadnuť skutočnosť, vyplývajúcu zo zápisnice z pojednávania zo dňa 27.01.2021, na ktorom matka maloletej uviedla, že stretla otca maloletej s manželkou, viezli sa na čiernom BMW, ktoré otec šoféroval. Otec maloletej k tomu uviedol, že „nie je pravdou, že by on s manželkou vlastnili auto, manželka má dve deti a to BMW je písané na jej syna“. V kontexte rozhodovania Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp.zn. 5P/154/2018 o návrhu na zmenu priezviska maloletých detí L. a W. U. vyplýva, že W. bol v čase podania návrhu maloletý a zrejme v čase maloletosti bol dňa 28.10.2020 na pojednávaní aj vyslúchnutý. Odvolaciemu súdu potom nie je zrejmé, z akých prostriedkov si mal W. kúpiť motorové vozidlo, resp. dôvod, pre ktorý by malo byť na neho napísané (ako tvrdil otec maloletej). Aj z uvedeného vyplýva, že otec maloletej svoj reálny sociálny status v konaní o zvýšenie výživného účelovo zatajuje.

10. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie, pokiaľ otcovi určil vyživovaciu povinnosť za vecne správne; súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie, zistil skutočný stav veci, vykonané dokazovanie hodnotil v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov a neho závery nie sú výsledkom nesprávneho právneho posúdenia. Výška určenej vyživovacej povinnosti zodpovedá všetkým zákonným kritériám pre určenie výživného. Rozhodnutie okresného súdu je v celom rozsahu správne; odvolací súd nezistil dôvody na jeho zmenu (§ 388 C.s.p.) či zrušenie (§ 389 C.s.p), preto ho v zmysle § 387 ods. 1, 2 C.s.p. vo výroku I. a závislých výrokoch III. a IV. ako vecne správny potvrdil; súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania správne aplikoval ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku.

10.1 Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že matka maloletých detí nepodala odvolanie proti výroku, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol. Až v písomnom vyjadrení navrhla, aby odvolací súd priznal výživné odo dňa podania návrhu. Z dôvodu absencie odvolania matky súd takýto návrh akceptovať nemohol; v odvolacom konaní by neprípustne došlo k zmene rozhodnutia na ťarchu osoby, ktorá podanie odvolania.

12. O trovách odvolacieho konania s prihliadnutím na ustanovenie § 52 C.m.p. v spojení s § 58 C.m.p. odvolací súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania. Dôvod pre aplikáciu ustanovenia § 55 C.m.p. odvolací súd nezistil.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods.2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).